

Coğrafya ve Turizm Penceresinden Mazur Goller Bölgesi¹

Emin ATASOY

Jan A. WENDT

Beknur İZENBAYEV

Aygul E. EGİNBAEVA

Giriş: Polonya'nın Önemi

Polonya hem NATO hem de AB ülkesidir, hem bir post-sosyalist cumhuriyet, hem de Baltık ve Slav ülkesidir. Ayrıca Polonya beşeri potansiyeli ve kapladığı yüzölçümü ile Avrupa'nın en büyük Katolik-Slav ülkesidir. Slav dünyasının en büyük üç ülkesinden biri olan Polonya hem Doğu hem de Orta Avrupa ülkeleri grubunda yer alıp, Baltık havzası ülkeleri ile Karadeniz havzası ülkeleri arasında köprü konumuyla dikkat çekmektedir. Orta Avrupa'nın kuzeyinde ve Baltık Denizi'nin güneyinde yer alan Polonya, batıda Almanya, güneybatıda Çek Cumhuriyeti, güneydoğuda Slovakya ve Ukrayna, doğuda Belarus ve kuzeydoğuda da Litvanya ve Rusya ile çevrilidir. Bu yedi kara komşudan dördü AB üyesi (Almanya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Litvanya) ve üçü de AB üyesi olmayan Slav ülkeleridirler (Belarus, Rusya ve Ukrayna). Polonya'nın toplam yüzölçümü 312 679 km² olup, 12 mil genişliğindeki Baltık Deniz Alanı nedeniyle ayrıca 8 682 km²'lik deniz alanına da sahiptir. Yüzölçümü bakımından dünyanın en büyük 69'uncu ülkesi olan Polonya, Avrupa'nın en büyük

¹ Bu çalışma "2219-Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı" kapsamında TÜBİTAK-BİDEB tarafından 2015 yılında kabul edilen ve desteklenen "Polonya Cumhuriyeti'nin Coğrafi, İktisadi ve Turizm Potansiyeli ile Türkiye - Polonya Etkileşimi" başlıklı araştırma programının bilimsel çıktılarından biri olarak yayınlanmıştır.

9'uncu ülkesidir. Ülkenin toplam sınır uzunluğu 3 582 km. olup, bunlardan 3 054 kilometresi kara sınırı ve 528 kilometresi de deniz sınırı özelliği taşımaktadır.²

Parlamente cumhuriyet olan Polonya 12 Mart 1999 tarihinden beri NATO üyesi, 1 Mayıs 2004 tarihinden beri AB üyesi ve 21 Aralık 2007 tarihinden beri de Schengen üyesidir. 1 Ocak 1999 tarihinden beri Polonya voyvodalık (Leh dilinde: województwo) adında 16 idari bölgeden oluşmaktadır. Her voyvodalık kendi idari merkezine, kendi meclisine ve marşal (маршал) adında meclis başkanına sahiptir. Polonya idari özellikler bakımından üç aşamalı veya üç seviyeli bir yönetim yapısına sahiptir. İller (Leh dilinde: województwo), ilçeler (Leh dilinde: powiat) ve yerleşmeler (Leh dilinde: gmina). 2012 yılında Polonya sınırları içinde 16 il (województwo), 379 ilçe (powiat) ve 2 479 yerleşme (gmina) yer almaktadır. Bu yerleşmelerin 306'sı kentsel yerleşmeler, 602'si kasaba yerleşmeleri ve 1 571'i de kırsal yerleşmelerdir.³

Harita 1: Polonya Cumhuriyeti Coğrafi Konum Haritası

² Atasoy, E. *Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası*, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 2003, s. 371

³ Polonya'nın idari yapısı ile ilgili bakınız:

- Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtkowicz, Z., "Geografiya Polski", SOP Oswiatolec, 2005, Torun, s. 21-24
- Kruşelnitskiy, E. *Polşa – Tişaçoletnee Sosedstvo*, İzdatelskiy Dom "Veçe", Moskova, 2010, s. 9-10
- Herbener, S. & Elvers, R., *Polşa*, Russkiy Gid, "Poliglot", İzdatelstvo "Ayaks-Prress", Moskova, 2013, s. 13-14
- http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/poland/index_bg.htm

Polonya'nın ortalama yüksekliği 172 m. olup, Avrupa kıtasının ortalama yüksekliği en düşük ülkeleri arasında yer almaktadır. Polonya, Orta Avrupa düzlükleri içinde yer alan bir ülke olduğundan, ülkenin kuzey ve orta kısımları engebesiz, alçak ve düz ova görünümündedir. Bu yüzden Polonya adı da bu dilde düzlük, ova manasına gelen "Pole" kelimesinden gelmektedir. Polonya topraklarının %54,2'si 0-150 metre arasında, %36,9'u 150-300 metre arasında, %5,7'si 300-500 metre arasında, %2,9'u 500-1000 metre arasında ve sadece %0,3'ü 1000 metreden yüksek sahalardan oluşmaktadır.⁴ Ülkede yer şekillerinin farklılaşması sonucu bazı doğal bölgeler oluşmuştur. Büyük Polonya Düzlüğü, Pomeranya, Mazuriya, Baltık Sırtları, Silezya, Küçük Polonya, Südet-Karpat Bölgesi bunların başında gelir.

Harita 2: Polonya Siyasi Haritası

Yüzölçümü bakımından dünyanın en büyük 69'uncu ülkesi olan Polonya, nüfus sıralamasında dünyanın en büyük 33'üncü ülkesidir. 2015 yılında 38,4 milyon nüfusa sahip olan ülkede kilometre kareye ortalama 122 kişi düşmektedir. Ayrıca Polonya hem Avrupa kıtasının en kalabalık nüfuslu sekizinci ülkesidir, hem Avrupa Birliği'nin

⁴ http://www.warszawa.ru/poland_geography.html

en kalabalık nüfuslu altıncı ülkesidir,⁵ hem de dünyanın en büyük Slav nüfuslu üç ülkesinden biridir.⁶ Yüzölçümü bakımından Avrupa'nın dokuzuncu büyük ülkesi olan Polonya'da 35 milyondan fazla Katolik yaşamaktadır, bu nedenle Fransa, İspanya ve İtalya'dan sonra Avrupa'nın dördüncü büyük Katolik ülkesi Polonya'dır.⁷

Polonya Rusya hariç Doğu Avrupa'nın en büyük ekonomisi ve AB'nin en hızlı büyüyen ülkelerinin başında gelir. 2010 yılında 469,1 milyar dolar olan ülkenin GSYİH'si 2015 yılında 480 milyar doları aşmıştır. 2010-2015 döneminde kişi başına düşen GSYİH 20 341 dolardan 25 736 dolara yükselmiş ve Çek Cumhuriyeti ile birlikte Doğu Avrupa ülkeleri arasında en yüksek refah düzeyine ulaşan ülkesi olmuştur. Ülkede son 3 yılda enflasyon %1'in altında olup, aynı dönemde işsizlik oranları da %10 ile %15 arasında dalgalanmalı bir grafik izlemiştir.⁸ Bir başka anlatımla hızla büyüyen ekonomisi, düşük dış ticaret açığı, düşük enflasyon oranları ve düşük işsizlik oranları ile Polonya, AB'nin en istikrarlı ekonomiye sahip ülkelerinin başında gelmektedir.

1. Polonya'nın Turizm Gücü

Polonya, yedi farklı ülke ile kara sınırına sahip olup özellikle kısa süreli seyahatler ve transit turizm açısından sürekli gelişme gösteren bir Baltık ülkesidir. 1990 yılında yabancı turist sayısı bakımından dünya sıralamasında ilk 15'e giremeyen Polonya, 2000 yılında ilk 15'e girmeyi başarmıştır. 1980-1990 yılları arasındaki sosyalist dönemde ülkeyi yılda sadece 3-4 milyon turist ziyaret ederken, 2000-2015 döneminde bu sayı 12 ile 20 milyon arasında dalgalanmalı bir değişim göstermiştir. 1997 yılında ulusal turizm gelirleri 8,7 milyar dolara ulaşmış, fakat sonraki yıllarda bir azalma görülmektedir. Örneğin 1999 yılında 6,1 milyar dolar turizm geliri ile Polonya dünya sıralamasında 17'nci olmuştur. Bir başka anlatımla, sosyalist politikaların terk edilmesi, serbest ekonomi ve batı yanlı politikalara geçiş ile turist sayısında adeta patlama yaşanmıştır. Örneğin 1990 yılında ülkeyi sadece 3,4 milyon turist ziyaret ederken 2005 yılında bu sayı 15 milyonu aşmıştır.⁹ 2014 yılında 16 milyonluk ziyaretçi kitlesiyle Polonya Avrupa'da en çok ziyaret edilen sekizinci ülke olmuştur.¹⁰

Bugün Rusya ve Polonya Doğu Avrupa'nın en çok ziyaret edilen ve en yüksek turizm gelirlerine sahip ülkeleridir. Polonya'nın 2004 yılındaki AB üyeliği resmen

⁵ Avrupa Birliği içinde Polonya'dan daha kalabalık nüfusa sahip olan 5 ülke şunlardır: 1. Almanya, 2. Büyük Britanya, 3. Fransa, 4. İtalya, 5. İspanya.

⁶ Rusya, Ukrayna ve Polonya dünyanın en kalabalık nüfuslu üç Slav ülkesidir.

⁷ Atasoy, E. *Demografi Yazıları*, MKM Yayınları, Bursa, 2013, s. 315.

⁸ <http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disIliskiler/ulkeler/ulke-detay/Polonya/html-viewer-ulkeler>

⁹ Özgüç, N. *Turizm Coğrafyası. Özellikler ve Bölgeler*. Çantay Kitabevi, İstanbul, 2011, s. 211-212.

¹⁰ Avrupa ülkeleri arasında Rusya ve Türkiye hariç yapılan değerlendirilmedi.

başlamış ve bu üyelik sonucunda üye ülkeler arasında serbest dolaşım ve turistik seyahatler hızla artmıştır. 2004-2015 döneminde bir yandan Polonyalı vatandaşların AB ülkelerine olan ziyaretlerinin sayısında, diğer yandan da AB üyesi ülkelere Polonya'ya gelen turist sayısında hızlı bir artış gözlenmiştir.¹¹

Bugün Polonya'da dağ ve kış sporları turizmi, sağlık ve termal turizmi, deniz turizmi, kırsal ve ekolojik turizm, kültür ve tarih turizmi, av turizmi, inanç turizmi, alışveriş turizmi ve transit turizm yaygındır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Polonya'daki mekânlar ve ülke sınırları içindeki milli parklar her yıl binlerce turist ağırlamaktadırlar bu nedenle de ülkenin en önemli turizm çekiciliklerinin başında gelirler.¹²

Kayıt tarihine göre sıralanmış UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde¹³ yer alan Polonya'daki turizm çekicilikleri şunlardır:¹⁴

1. Tarihi Krakow Şehri (1978)
2. Wieliczka Tuz Madeni (1978)
3. Auschwitz-Birkenau Nazi Toplama Kampı (1940)
4. Białowieża Ormanı (1979)
5. Tarihi Varşova Şehri (1980)
6. Tarihi Zamość Şehri (1992)
7. Malbork Kalesi (1997)
8. Toruń'daki Orta Çağ Anıtları (1997)
9. Kalwaria Zebrzydowska (1999)
10. Jawor ve Swidnica Barış Kiliseleri (2001)
11. Güney Polonya'daki Tahta Kiliseler (2003)

¹¹ Polonya'da tatil yapmayı planlayanlar Polonya Ulusal Turizm Enformasyon Bürosuna başvurabilir. İnternet ortamında 20'den fazla dilde hizmet veren bu büroda Polonya ile ilgili çok fazla bilgi mevcuttur: <http://www.poland.travel>

¹² Polonya'nın başlıca turizm çekicilikleri ile ilgili bakınız: Velikov, V. Stoyanova, M. Vladeva, R. *Geografiya na Turizma*, İzdatelstvo Matkom, Sofya, 2007, s. 152-154.

¹³ Dünya Mirası Listesi, UNESCO'ya bağlı Dünya Mirasları Komitesi tarafından belirlenen ve buldukları ülkenin devleti tarafından korunması garanti edilen, tüm dünya için önemli bir değer taşıdığı kabul edilen doğal ve kültürel varlıkların yer aldığı bir listedir. Tüm insanlığın ortak geçmişini oluşturan değerlerin korunmasında uluslararası işbirliğini mümkün kılmayı amaçlayan UNESCO, kültürel ve doğal kriterleri ile özgün olan varlıkları değerlendirmektedir. 2011 yılı sonu itibarıyla dünya genelinde Dünya Miras Listesi'ne kayıtlı 936 kültürel ya da doğal varlık bulunmaktadır. Bunların 725 tanesi kültürel, 183 tanesi doğal, 28 tanesi ise karma (kültürel/doğal) varlıktır. Türkiye UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde 15 alan ile yer alırken, Polonya 14 alan ile yer almaktadır. Daha detaylı bilgi için bakınız: <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>

¹⁴ <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>

12. Park Muzakowski (2004)
13. Wrocław'daki Asırlık Salon (2006)
14. Karpat Bölgesi'ndeki Tarihi Tahta Kiliseleri (2013)

Son çeyrek yüzyılda Polonya dünyanın en çok turist çeken ülkeleri sıralamasında ilk 20'de yer almaya başlamıştır. Aslında eski SSCB'den ve Birleşik Almanya'dan bu ülkeye geçen günübürlükçilerle birlikte toplam ziyaretçi sayısı 50-60 milyonu bulmaktadır. Polonya'ya giriş yapan yabancıların büyük bir kısmı transit geçen yabancılardan oluşmaktadır. Sınırlardan giriş yapan yabancıların ancak %25'i ülkede bir gündenden fazla kalmıştır. Bu da yer aldığı coğrafi konum sonucunda ülkenin transit geçişler ve günübürlük ziyaretler açısından ne kadar büyük avantajlara sahip olduğunu göstermektedir.¹⁵ Bugün sayıları 40 000'den fazla olan mimari ve tarihsel-kültürel yapıtıyla, 400'e yakın müzesiyle, 23 milli parkıyla, 9 300 civarında doğal gölüyle, sayıları 20'den fazla olan tarihsel kentle, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan 14 turistik alanla Polonya yabancı turistler için çekici ve ilginç bir ülkedir.¹⁶

2. Mazurlar Göller Yöresi'nin Başlıca Özellikleri

2001 yılında kurulan İsviçre merkezli "New 7 Wonders" kuruluşu dünya genelinde gezegenimizin yeni yedi harikasını tespit etmek amacıyla 2007 yılında başlayan uluslararası bir oylama düzenlemiştir. Böylece 2008 yılının sonuna kadar 222 farklı ülkede yaşayan insanlar 400'den fazla turizm çekiciliğini gezegenimizin yeni yedi harikasından birisi olarak önermişlerdir. Bu önerilen doğal turizm çekiciliklerinden birisi de Polonya'daki Mazurlar Göller Yöresi'dir. Polonya Hükümeti, Polonya Turizm Bakanlığı ve diğer yetkili kurumların işbirliği ile yürütülen "Mazurlar: Bir Doğa Harikası" başlıklı uluslararası tanıtım kampanyası sonucunda "Peyzaj ve buzul oluşumları" kategorisinde Mazurlar Göller Yöresi (MGY) dünya birincisi olmuştur. Sonuç olarak dünyanın yeni yedi harikasını tespit etmek amacıyla düzenlenen yarışmada Mazurlar Göller Yöresi (MGY) finale kalmayı başarmış ve dünyanın en güzel 28 doğa harikası arasına girmiştir. Afrika'daki Kilimanjaro Dağı, Galapagos Adaları,

¹⁵ Özgüç, N. *Turizm Coğrafyası. Özellikler ve Bölgeler*. Çantay Kitabevi, İstanbul, 2011, s. 324-326.

¹⁶ Daha fazla bilgi için bakınız:

- Kruşelnitskiy, E. *Polşa – Tişaçoletnee Sosedstvo*, İzdatelskiy Dom "Veçe", Moskova, 2010
- Mladenov, Ç. & Vladev, İ. *Geografıya na Stranı ot Evropejskiya Sayuz*, Universitetsko İzdatelstvo "Episkop Konstantin Preslavski", Şumen, 2005
- Herbener, S. & Elvers, R., *Polşa*, Russkiy Gid "Poliglot", İzdatelstvo "Ayaks-Prress", Moskova, 2013
- Kirpa, S. & Novik, T. & Kolomiyçuk, M., *Polşa-Putevoditel*, Oranjeviy Gid, İzdatelstvo "Eksmo", Moskova, 2014

Güney Kore'deki Çedju Adası, İtalya'daki Vezüv Volkanı, Ölü Deniz ve Maldivler diğer finalistler arasında kalanlara örnektirler.¹⁷

Polonya'nın kuzey ve orta bölgelerini oluşturan Büyük Polonya Düzlüğü, kuzeyde Pomeranya ve Mazuriya ovaları, batıda Kuzey Almanya ovaları, doğuda ise Polezya ve Rusya ovaları ile birleşir.¹⁸ Kuzey Polonya göl, bataklık, orman ve akarsular bakımından ülkenin en zengin bölgesidir. Polonya coğrafyacılarına göre Kuzey Polonya'daki göller yöresi üç farklı bölümden oluşmaktadır: A) Pomorie Göller Yöresi (Leh dilinde: Pojezierze Pomorskie), B) Mazur Göller Yöresi (Leh dilinde: Pojezierze Mazurskie) ve C) Velikopolskie Göller Yöresi (Leh dilinde: Pojezierze Wielkopolskie).¹⁹ Bunlardan en meşhur, en güzel ve en büyük olanı kuşkusuz Mazur Göller Yöresi'dir (Leh dilinde: Pojezierze Mazurskie).

Polonya'nın kuzeydoğusunda, Rusya ve Litvanya devlet sınırlarına yakın bir bölgede yer alan "MGY" yaklaşık 1700 km²'lik yüzölçümüne sahip olup, bu yörenin %30'dan fazlası ormanlarla ve %15'ten fazlası da sularla kaplıdır. MGY'nin en büyük gölleri olan Snyardva 113,8 km² (Leh dilinde: Sniardwy) ve Mamri 104,4 km² (Leh dilinde: Mamry) aynı zamanda Polonya'nın da en büyük gölleridirler.²⁰ MGY'nin en uzun gölü Ezerak, en derin gölü ise Hanca Gölü'dür. Özetle, MGY 12 suni kanal, 3 akarsu geçidi ve 8 akarsu ile bağlantı sağlayan 4.000'den fazla gölü kapsamaktadır.²¹ Akarsu ve göllerin, çayır ve ormanların, mavi ve yeşil tonların iç içe girdiği bu güzel yöreye halk "Bingöller Yöresi" adını vermiştir. Avrupa'nın el değmemiş (doğası), bozulmamış doğal ortamı ve kirlenmemiş su kaynakları ile ün sağlamış MGY'sinde çok sayıda müze, orta çağ kalesi, Katolik kilisesi ve tarihi binalar görmek mümkündür. Bu nedenle MGY hem doğal hem de tarihsel-kültürel çekicilikleri aynı anda barındıran Polonya'nın nadir yörelerinin başında gelir. Ayrıca yörede yer alan otel, pansiyon, köy evi, apart villa gibi ucuz konaklama olanakları yerli ve yabancı turistleri cezbetmektedir. Örneğin 10-15 avro ücret karşılığı geceleme yapılacak bir oda da bulabilirsiniz, bir haftalık konaklama süresi için 250 ile 700 avro arasındaki ücret karşılığında (ödendiğinde) göl kenarında 2 veya 3 katlı müstakil villa da bulabilirsiniz.²²

¹⁷ Daha detaylı bilgi için bakınız: <http://www.sofia.msz.gov.pl/bg/>

¹⁸ Atasoy, Emin, "Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları", Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015, s. 618.

¹⁹ Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtokowicz, Z., "Geografiya Polski", SOP Oswiatolec, 2005, Torun, 194.

²⁰ Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtokowicz, Z., "Geografiya Polski", SOP Oswiatolec, 2005, Torun, 63.

²¹ Polonya'nın fiziki coğrafya özellikleri ve doğal coğrafi bölgeleri ile ilgili bakınız: Atasoy, Emin, "Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları", Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015, s. 618-624.

²² Mazurya Göller Yöresi'ndeki tatil olanakları ve konaklama fiyatları ile ilgili bakınız:

- <http://justtravel.com.ua/kurortyi/polsha->
- <http://our-travels.info/ost/Stat/015/index.php>

Kuzeydoğu Polonya'da yer alan MGY'si Polonya fiziki haritasına bakıldığında Visla nehrinin aşağı çığı ile Nyeman nehrinin orta çığı arasında yer alır. Polonya'nın idari haritasına bakıldığında ise MGY'nin büyük bir bölümü Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde, çok küçük bir bölümü ise Mazowieckie ile Podlaskie il sınırları içinde yer alır. Bir başka anlatımla Polonya'da yer alan 16 il-den, 3 il üzerinde MGY'nin farklı kesimleri uzanmaktadır. Warminsko-Mazurski il sınırları içinde yer alan Elbiaski, Braniewski, Bartoszycki, Lidzbarski, Ostroddzki, Łlawski, Nowomiejski, Dzialdowski, Nidzicki, Olsztynski, Szczycienski, Piski, Eleki, Mragowski, Gizycki, Ketrzynski, Wegorzewski, Goldapski ve Oleski ilçeleri²³ aynı zamanda MGY'sini de kapsamaktadır. Bu nedenle bu ilçelerin ve ilçe merkezlerinin yörenin turistik gelişiminde büyük önemi ve katkıları vardır. Aslında Warminsko-Mazurski ili km²'ye düşen ortalama 60 kişilik nüfus yoğunluğu ile Polonya'nın en seyrek nüfuslu illerinin başında gelir.²⁴ Yoğun orman arazileri, bataklık ve göl alanlarının yaygınlığı, büyük kentsel yerleşmelerin olmaması, ayrıca milli parklar ve biyosfer alanları gibi koruma sahalarının çokluğu bu seyrek nüfuslanmanın başlıca nedenleridir.²⁵ Ayrıca MGY sınırları içinde 3 milli park yer almaktadır: Mazur, Viger ve Bebjanski.

MGY genelde düz ve az eğimli, yüksekliği genelde 100 ile 200 metre arasında değişen alçak arazilerden oluşmaktadır. Doğu-Batı istikametinde uzanan Baltık Sırtları yörenin tek engebeli arazisidir. Dördüncü jeolojik zamandan kalan moren depolarının kalıntılarından oluşmuş ve yüksekliği 350 metreyi aşmayan Baltık Sırtları adı altındaki geniş tepelik saha Mazurya Bölgesi'nin en yüksek engebeli arazisidir. Bu tepelik saha Vistül ve onun kolları olan Wkra, Bug ve Narew Irmakları tarafından parçalanmıştır.²⁶

- <http://deartravel.ru/5798-ozera-polshi.html>
- <http://www.pojezierza.eu/index.php/ru/>
- <http://www.hotelpalmabg.com/?p=941>
- http://visavis-tour.narod.ru/poland_mazury.htm
- <http://color-travel.net/mazurskie-ozera-polsha.html>

²³ İlçe terimi Leh dilinde "Powiat" olarak adlandırılır.

²⁴ Atasoy, Emin, "Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları", Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015, s. 617

²⁵ Daha detaylı bilgi için bakınız:

<http://www.pojezierza.eu/index.php/ru/>

<http://dic.academic.ru>

<http://www.landmarkers.ru/sec9/pos2345.php>

<http://tonkosti.ru/>

<http://polshi.net.ru/index.php/2012-08-02-09-55-19>

²⁶ Atasoy, Emin, "Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları", Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015, s. 622.

MGY'nin coğrafi konumuna bakıldığında doğusunda Białostok tepelik bölgesi (Leh dilinde: Wysocyna Białostocka) onu Belarus devlet sınırından ayırır, kuzeydoğusunda yer alan Litva Göller Yöresi²⁷ (Leh dilinde: Pojezierze Litewskie) onu Litvanya devlet sınırından ayırır, kuzeybatıda yer alan Eski Prusya Ovası (Leh dilinde: Nizina Staropruska) Rusya devlet sınırından ve bir enklav olan Kaliningrad oblastından ayırır, batıda ise Çelminsko-Dobrzinsk Göller Yöresi (Leh dilinde: Pojezierze Chelminsko-Dobrzynskie) ve İlav Göller Yöresi (Leh dilinde: Pojezierze İlawskie) onu Visla Vadisi'nden ve merkezi Polonya'dan ayırır.²⁸ MGY'nin ünü çoktan Polonya sınırlarını aşmıştır, fakat doğal olarak komşusu olan Belarus, Rusya ve Litvanya bu yöreye en çok yabancı turist gönderen ülkelerin başında gelir.

Harita 3: Polonya Cumhuriyeti Fiziki Haritası

MGY (Leh dilinde: Pojezierze Mazurskie) 3 farklı nehir havzası içinde yer almakta ve bu nehirlerin tamamı sularını kuzeydeki Baltık Denizi'ne boşaltmaktadırlar. MGY'nin büyük bölümü Polonya'nın en büyük nehir sistemini oluşturan Visla

²⁷ "Litva Göller Yöresi" aslında Suval Bölgesi'nin bir parçasıdır. Bu nedenle Litvanya, Rusya ve Belarus sınırlarının birleştiği Polonya'nın en kuzeydoğu köşesi bilimsel kitaplarda "Suvalski region" yani Suval Bölgesi olarak adlandırılır.

²⁸ Mazurya Göller Yöresi'nin coğrafi konumu ve sınırları ile ilgili bakınız: Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtkowicz, Z., "Geografia Polski", SOP Oswiatolec, 2005, Torun, 64-65.

ve onun Biebrza, Bug ve Narev gibi kolları tarafından akaçlanmaktadır. MGY'nin kuzeydoğu kesimi Nyeman nehri ve onun kolları tarafından akaçlanmaktadır, yörenin kuzeybatısı ise daha küçük akarsular olan Neget, Pregolya ve Pasleka gibi ırmaklar tarafından akaçlanmaktadır. Bu akarsuların bir kısmı sınır aşan akarsular statüsünde olup Rusya ve Litvanya devler sınırları içinde akışını sürdürmektedirler.

MGY'nin kalbini Mazur Peyzaj Parkı oluşturmaktadır. Bilimsel araştırmaların yürütüldüğü, rekreasyon, su sporları ve turizm açısından büyük öneme sahip olan bu park aşağıdaki unsurları kapsamaktadır:²⁹

- Toplam 55 000 hektarlık alan,
- 17 000 hektarlık göl ve akarsu alanı,
- 29 000 hektarlık orman alanı,
- 18 000 hektarlık koruma alanı,
- 60'tan fazla göl,
- 850'den fazla bitki türü,
- 200'den fazla kuş türü,
- 11 doğa koruma alanı.

Aslında Polonya'nın Göller Yöresi, batıda Almanya sınırından başlayarak ve Baltık kıyılarını izleyerek doğuda Kaliningrad oblastı (Rusya) ve Litvanya'ya kadar uzanmaktadır. Polonya'nın Göller Yöresi 9 000'den fazla gölü kapsamakta ve bunların neredeyse tamamı dördüncü jeolojik zamanda buzul aşındırması ile oluşmuş sirk gölleridirler.³⁰ Polonya'daki göl sularının yaklaşık %25'ini tek başına kapsayan MGY bu büyük göller yöresinin küçük bir parçası olup en ünlüsü ve turistler tarafından en çok ziyaret edilenidir.³¹ İkinci Dünya Savaşı'na kadar Doğu Prusya olarak bilinen bölgede yer alan ve "Avrupa'nın yeşil akciğerleri" olarak tanımlanan MGY binlerce hektarlık ormanları, çok çeşitli rekreasyon ve su sporları olanakları, çok sayıda göl ve akarsuyun yanı sıra aynı zamanda tarihsel ve etnografik çekicilikleri olan bir yerdir.³²

Yerli ve yabancı turistler açısından Mazurlar Göller Yöresi'ni (Leh dilinde: Pojezierze Mazurskie) çekici kılan başlıca unsurlar şunlardır:

²⁹ <http://www.mikolajki.ru>

³⁰ Polonya'nın fiziki coğrafya özellikleri ve doğal coğrafi bölgeleri ile ilgili bakınız: Atasoy, Emin, "Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları", Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015, s. 618-624.

³¹ <http://geo.poland.su>

³² Mazurlar Göller Yöresi ile ilgili bakınız: Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtkowicz, Z., "Geografia Polski", SOP Oswiatolec, 2005, Torun, s. 195-196.

- Yörenin Polonya'nın en temiz göllerine ve akarsularına, en geniş doğal ormanlarına ve en çarpıcı morfolojik ve hidrografik şekillere sahip olması.
- Yörenin su sporları, bisiklet turları, at turları, göl kıyılarında çeşitli rekreasyon faaliyetlerine ve özellikle de sörf ve yelkenli sporlar için müsait olması.
- Yörenin balık avlamadan, treking ve kano sporlarına, tarihsel-kültürel turizmden kırsal turizm, av turizmi ve agro-turizme kadar birçok turizm faaliyetine müsait olması.
- Yörenin zengin flora ve fauna türlerine sahip olması, çok sayıda endemik türleri barındırması ve 3 milli parka sahip olması.
- Yörede Varmiya ve Mazur kültürleri, Ortodoks ve Katolik eserleri ile Alman, Belarus, Litvanya ve Polonya kültürlerinin kaynaşması, folklor, mimari eser, inanç turizmi ve etnografya bakımından ulusal zenginlik ve kültürel çeşitlilik sunması.
- Yörenin çok sayıda orta çağdan kalma tarihi şato, kale ve ayrıca çok sayıda tarihi saray barındırması.
- Yörenin çok sayıda tarihi ve ilginç mimariye sahip Katolik ve Ortodoks kilise barındırması.
- Yörede Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma mezarlık, anıt ve müze gibi savaş turizmi kaynaklarının bulunması.
- Yörede yer alan otel, pansiyon, köy evi gibi ucuz konaklama olanaklarının alt ve orta gelir gruplu turistler için büyük bir avantaj sunması.
- Sessizliği ve sakinliği ile ün salmış yörenin büyük sanayi merkezlerinden ve gürültülü metropol kentlerinden uzak olması.

3. Mazurlar Göller Yöresi'nin Başlıca Gölleri

Mazurlar Göller Yöresi'nde (MGY) 4 000'den fazla göl yer almaktadır ve bunların toplam göl alanı 310 km²'ye ulaşmaktadır. Snyardva (Leh dilinde: Sniardwy) bu göller arasında en büyük olanıdır ve göl içinde 8 ada yer almaktadır. Diğer büyük göller arasında Mamri, Ezerak, Negotsin, Nidzke, Elksk, Ros ve Beldani yer almaktadır. Ezerak, bu yörenin en uzun gölüdür. Hança Gölü ise 108,5 m. derinliği ile hem Polonya'nın hem de Kuzey Avrupa Ovası'nın en derin gölüdür. MGY'de yer alan göllerin neredeyse tamamı Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır ve çok küçük bir bölümü de Mazowieckie ve Podlaskie illerinin kuzey kesimlerinde yer almaktadır. Bir başka anlatımla MGY eski Doğu Prusya bölgesinde, bugünkü kuzeydoğu Polonya'da 3 farklı il (województwo) sınırları içinde toprakları

olan bir göller alanını kaplamaktadır. Aşağıdaki satırlarda MGY’de yer alan başlıca göllerin özellikleri ve turizm potansiyeli kısaca açıklanmıştır.³³

3.1. Snyardva (Leh dilinde: Sniardwy) Gölü

Yüzölçümü bakımından Polonya’nın en büyük gölü olan Snyardva, Polonya’nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Gölün toplam alanı 113,8 km², göl çanağının maksimum derinliği 23,4 m., gölün ortalama derinliği ise 5,8 m’dir. Gölün en büyük adaların başında Szeroki Ostrov³⁴, Wyspa Pajecza ve Czarci Ostrov gelmektedir. Göl kıyıları genelde alçak ve bataklıdır. Ayrıca seyrek nüfuslu göl kıyısında Nowe Guty, Okartowo, Suchy Rog, Popielno ve Niedzwiedzi Rog gibi küçük kırsal yerleşmeleri yer almaktadır. Farklı kanallar ve su yolları ile komşu göllerle ulaşım bağlantısı sağlayan Snyardva Gölü, Büyük Mazur Göllerinin bir parçasını, turizm açısından ise belki de en önemli halkasını oluşturmaktadır. Sanayi ve evsel atıkların göl sularına karışmamasından dolayı Snyardva gölü Polonya’nın en temiz göllerinin başında gelir. Ayrıca her yıl dünyanın farklı ülkelerinden yüzlerce ornitolog göl kıyısındaki kuş popülasyonlarını izlemek için burayı ziyaret ederek, hem gölün küresel tanıtımına, hem de ulusal ve bölgesel ekoturizme önemli katkı sağlamaktadırlar.

“Polonya’nın denizi” olarak adlandırılan Snyardva kabaca 22 km. genişliğinde ve 13,4 km. uzunluğunda bir göl olup bir kıyıdan karşı kıyıyı göremeyecek kadar geniş ve büyüktür. Göl kıyısında rekreasyon alanları ve çok sayıda turistik tesis olduğu gibi kunduz, Polonya atları ve geyik yetiştiren çiftlikler de vardır. Polonya Bilimler Akademisinin işlettiği “At Çiftliği” Polonya ve Doğu Avrupa’nın en ünlü at çiftliklerinin başında gelir. Snyardva gölü Polonya’da hem profesyonel, hem de amatör yelken

³³ Mazurlar Göller Yöresinde yer alan göllerin başlıca özellikleri yazılırken aşağıdaki kaynaklar kullanılmıştır:

- Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtokowicz, Z., “Geografiya Polski”, SOP Oswiatolec, 2005, Torun
- <http://geo.poland.su>
- Herbener, Sabina – Elvers, Rayner, “Polşa”, Russkiy Gid “Poliglot”, İzdatelstvo “Ayaks-Press”, Moskova, 2013
- Kirpa, Svetlana – Novik, Tatyana – Kolomiyçuk, Marina, “Polşa-Putevoditel”, Oranjeviy Gid, İzdatelstvo “Eksmo”, Moskova, 2014
- Shlecht, Neil, “Polşa”, Putevoditel-Berlitz, İzdatelstvo Flir, Moskova, 2012
- <http://jeziro.com.pl/jeziro/jeziro.html?id=673>
- http://www.openarium.ru/Польша/Варминско-Мазурское_воеводство/
- <http://our-travels.info/ost/Stat/015/index.php>
- <http://www.pojezierza.eu/index.php/ru/>

³⁴ Hem Bulgarca ve Rusça’da hem de Leh dilinde “ostrov” teriminin Türk dilindeki karşılığı adadır.

sporcularının başkenti sayılır ve her yıl binlerce yelkencinin tatil ve spor yeridir. Snyardva gölünde geçen büyük göllerin suyolu 88 km. uzunluğunda olup Snyardva, Mamri ve Negotsin Göllerini birbirine suyolu ile bağlamaktadır. Tekne kiralayan ve bu üç gölü görmek isteyen turistler için büyük göllerin suyolu doyumsuz peyzajlar ve muhteşem manzaralar sunmaktadır. Snyardva gölü kıyısında çok sayıda temiz, bakımlı ve ucuz kamping bu gölü ziyaret eden turistlere hizmet vermektedir. Bu nedenle göl kıyısında çok yıldızlı pahalı ve lüks otelden çok, güzel manzaralı ucuz hoteller, bakımlı kiralık villalar ve otantik köy evleri ile kampingler çoğunluktadır. Sık sık değişen hava durumu, modern asfaltlı yolların yaygın olmaması, modern ve büyük hotellerin yeterli sayıda olmaması, metropol kentlerine ve havaalanlarına uzaklık, küresel ölçekte göl tanıtımının yeterince yapılmamış olması Snyardva gölünün en büyük turizm dezavantajları sayılır.

3.2. Mamri (Leh dilinde: Mamry) Gölü

Yüzölçümü bakımından Polonya'nın en büyük 3 gölünden biri olan Mamri, Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Gölün toplam alanı 104,4 km², göl çanağının maksimum derinliği 43,8 m. ve gölün ortalama derinliği de 11,0 m'dir. Güney kıyılar sığ ve bataklı, kuzey kıyılar ise rekreasyon faaliyetleri için daha uygun olup çok daha derindir. Deniz seviyesinde 115 m. yüksekliğindeki göl çanağının içinde 33 ada ve adacık yer almakta ve bu adaların bir bölümü ornitoloji koruma alanıdır. Göl sularını boşaltan Shalevka Irmağı Mamri Gölü'nün gideğenidir (göl ayağı). Snyardva Gölü'nden daha derin olan gölün kıyıları Snyardva Gölü'ne göre çok daha ıssız ve sakindir. Son buzul döneminde (Pleistosen) şekillenen göl kıyıları alçak ve bataklıdır, yer yer orman sahaları göl kıyılarına kadar uzanmaktadır. Göl çevresindeki koruma alanlarının çokluğu yerleşmelerin ve nüfuslanmanın az olmasının başlıca nedenidir.

3.3. Elksk (Leh dilinde: Etckie) Gölü

Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde Elksk ilçesinde yer alır. Doğal ve antropojen etkiler sonucunda göl sahası giderek daralmaktadır. Örneğin 1955 yılında 395 hektarlık alana sahip olan göl yüzeyi, 1991 yılında 382 hektara kadar küçülmüştür. Kurak dönemde göl suları çekildiğinde göl çanağı ikiye ayrılır: Kuzey Elksk (Małe Etckie) ve Güney Elksk (Duże Etckie). Göl çanağının su toplama kapasitesi 57,42 km³'tür. Gölün maksimum derinliği 55,8 m., ortama derinliği ise yaklaşık 15 m'dir bu nedenle Polonya'nın en derin göllerinden biridir. Bu göl çanağını ana karaya bağlayan köprü üzerinde, Polonya'nın önemli tarihsel-kültürel turizm çekiciliklerinden biri olan tarihi Cermen Kalesi yer almaktadır. Göl kıyıları alçaktır ve pek orman sahası yoktur. Göl kıyısında yer alan Elksk kasabası müthiş bir göl manzarasına sahiptir.

3.4. Negotsin (Leh dilinde: Niegocin) Gölü

Yüzölçümü bakımından Polonya'nın en büyük yedinci gölü olan Negotsin, Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Deniz seviyesinden 116 m. yüksekliğindeki gölün toplam alanı 26,0 km², göl çanağının maksimum derinliği 39,7 m'dir. Girintili çıkıntılı alçak göl kıyılarının toplam uzunluğu yaklaşık 35 km'dir. Mazurlar Göller Yöresi'nin üçüncü büyük gölü olan Negotsin, su sporlarının ve rekreasyon faaliyetlerin en yoğun olduğu Mazurya göllerinin başında gelir. Göl kıyısında çok sayıda hotel, yelken kulübü pansiyon, kamping ve tatil evi vardır. Turistler için çok sayıda kiralık tekne ve su sporları araçları vardır. Negotsin gölü kanal ve su yolları ile Mazurlar Göller Yöresi'ndeki diğer göller ile kolaylıkla bağlantı kurduğu için göl çevresindeki su yolculukları turistler arasında çok popülerdir.

3.5. Nidzke (Leh dilinde: Nidzkie) Gölü

Yüzölçümü bakımından Polonya'nın en büyük 10 gölünden biri olan Nidzke, Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Gölün toplam alanı 18,31 km², göl çanağının maksimum derinliği 23,7 m'dir ve maksimum uzunluğu da 23,0 km'dir. MGY'nin en önemli göllerinden biri olup diğer göller gibi buzul aşındırması ile dördüncü jeolojik zamanda oluşmuş bir sirk gölüdür. Göl çevresindeki yoğun ormanlar, temiz hava, berrak sular bu gölü turistler açısından çekici kılsa da gölün büyük bir bölümü Mazur Ulusal Park sınırları içinde kaldığından dolayı göl çevresi yoğun turizm faaliyetlerine açık değildir. Göl kıyısında yer alan tek önemli yerleşme Ruciane-Nida kasabasıdır.

Gölün kuzey kıyılarında bazı turistik tesisler ve dinlenme kampları dikkat çekse de göl kıyılarının büyük bölümü ıssız ve sessizdir. Ayrıca gölün kuzeyinde yer alan su kanalları ile komşu Beldani gölüne bağlanmakta olan Nidzke göl havzasının belki de en önemli turizm çekiciliklerin başında meşhur Pişsk orman arazisi gelmektedir. Nidzke gölü Polonya'nın en temiz, en sakin, en sessiz göl havzalarının başında gelir bu nedenle göl çevresinde birçok yerde "sessizlik kuşakları" oluşturulmuştur. Motorlu teknelere dahi yasak olan gölde, ancak insan gücüne dayalı küçük kayıklarla ulaşım yapılmaktadır.

3.6. Beldani (Leh dilinde: Beldany) Gölü

Beldani ve Nidzke gölleri birbiriyle bağlantılı olup 37,5 km. uzunluğunda yalak şekilli birleşik bir göl sahası oluşturmaktadırlar. Bu birleşik göl sahası Polonya'nın en güzel, en temiz, en yeşil ve en fazla ormana sahip göl havzalarının başında gelir ve her yıl binlerce yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilir. Yüzölçümü bakımından

Polonya'nın en büyük göllerinden biri olmayan Beldani, Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Gölün toplam alanı sadece 9,44 km², göl çanağının maksimum derinliği 46,0 m'dir ve ortalama derinliği de 10,0 m. civarındadır. Ortalama uzunluğu 12,5 km. ve ortalama genişliği de 2,4 km. olan gölün en dar yeri sadece 200 m'dir. Beldani gölünün gideğeni olan Krutinya Irmağı sularını Pis Irmağı'na boşaltmaktadır. Göl çanağının içinde toplam alanı 3,3 hektar olan 8 göl adası vardır. Göl suları flora ve fauna bakımından çok zengin türlere sahiptir. Göl kıyılarında bazı turistik tesisler, pansiyonlar, kampingler ve rekreasyon alanlar faaliyet göstermektedir. Ötrofikasyona³⁵ maruz kalan gölün alanı giderek küçülmektedir. 1950'li yıllarda 12 km² olan göl alanı bugün 9 km²'ye kadar küçülmüştür.

3.7. Ros (Leh dilinde: Ros) Gölü

Deniz seviyesinden 115 m. yüksekliğinde yer alan Ros Gölü Polonya'nın en büyük 10 gölünden biri olup, Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Gölün toplam alanı 18,88 km², göl çanağının maksimum derinliği 31,8 m'dir ve ortalama derinliği de 8 m'dir. Göl çanağının maksimum uzunluğu 11,4 km'dir. Mazurlar Göller Yöresi'nin en güzel göllerinden biri olan Ros, Vilkuş, Cveçek ve Konopka Derelerinin sularıyla beslenmektedir. Kıyılar alçak ve ormanlıdır. Kuzey kıyılar daha sığ, güney kıyılar daha derindir. Kıyılarda çok sayıda kuş türü vardır. Gölün tek gideğeni Piza Irmağı'dır.

3.8. Drventske (Leh dilinde: Drwęckie) Gölü.

Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer Drventske gölü iki farklı koldan oluşmaktadır. Doğu-Batı istikametinde uzanan kolun toplam uzunluğu 12 km'dir oysa kuzeybatı istikametli uzanan kolunun uzunluğu sadece 5 km'dir. Buzul oluşumlu bu gölün toplam alanı 8,8 km², maksimum derinliği de 22,3 m'dir. Gölün kuzey kıyıları daha yüksek ve ormanlıdır, güney kıyıları ise daha alçak ve bataklıdır. Gölün kuzeydoğusunda yer alan Ostruda kenti Mazurlar Göller Yöresi'nin en güzel kentlerinden biri olmasından dolayı her yıl binlerce turist ağırlamaktadır. Doğu-Batı istikametinde akmakta olan ve göl çanağına giren-çıkan Drventska Irmağı gölü aşan en büyük akarsudur. Drventske Gölü Elblongski Kanalı sayesinde Baltık Denizi'ne bağlanmaktadır.

³⁵ Ötrofikasyon, göl gibi herhangi bir büyük su ekosisteminde, başta karalardan gelenler olmak üzere, çeşitli nedenlerle besin maddelerinin büyük oranda artması sonucu, plankton ve alg varlığını aşırı şekilde çoğaltmasıdır. Bu durum sudaki çözölmüş oksijen miktarını azaltarak uzun vadede su ekosisteminin ölümüne neden olabilir

3.9. Büyük Selmet (Leh dilinde: Selmeł Wielki) Gölü

Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde ve Mazurlar Göller Yöresi'nde yer alan buzul kökenli bir göldür. Gölün yüzölçümü 12,73 km² olup mevsim özelliklerine göre kapladığı alan değişmektedir. Göl çanağının maksimum derinliği 22 m. maksimum uzunluğu ise 11,6 m'dir. Göl çanağının içinde üç küçük ada yer almaktadır.

3.10. Talti (Leh dilinde: Tałty) Gölü

Deniz seviyesinden 115 m. yükseklikte yer alan Talti Gölü Polonya'nın en büyük 10 gölünden biri olup, Polonya'nın kuzeydoğusunda Warminsko-Mazurski il (województwo) sınırları içinde yer alır. Mazurlar Göller Yöresi'nin en güzel göllerinden biri olan Talti'nin alanı 18,36 km², iklim koşullarına bağlı olarak mevsimler arasında yüzölçümünde önemli oynamalar gözlenmektedir. Son buzul döneminde oluşmuş olan gölün maksimum derinliği 44 m., maksimum uzunluğu da 12,4 km'dir.

4. Mazurlar Göller Yöresi'nin Başlıca Yerleşmeleri

Mazurlar Göller Yöresi'nin büyük bir bölümü Warminsko-Mazurskie il sınırları içinde yer almaktadır. Warminsko-Mazurskie ili (Leh dilinde: Województwo) 24 173 km²'lik yüzölçümüne ve yaklaşık 1,5 milyon nüfusa sahip olup 21 ilçeden (Leh dilinde Powiat) oluşmaktadır. İlin idari merkezi ve en büyük kenti olan Olştin (Leh dilinde: Olsztyn) kenti, aynı zamanda ilin turizm başkenti özelliği göstermektedir.

Mazurlar Göller Yöresi (MGY) Polonya'nın en seyrek nüfuslu yörelerinin başında gelir. Yoğun orman arazileri, yoğun göl, kanal ve akarsu sistemine sahip oluşu, ulusal endüstri merkezlerinden uzak olup sınır bölgesinde yer alması, doğal koruma alanlarının geniş yer kaplaması gibi etkenler yöredeki yoğun nüfuslanmayı engellemiştir. MGY'nin en önemli turizm yerleşmeleri ve başlıca büyük kent ve kasabaları arasında Gijitsko (Leh dilinde: Gizycko), Vengojevo (Leh dilinde: Vegorzewo), Rin (Leh dilinde: Ryn), Piş (Leh dilinde: Pisz), İlava (Leh dilinde: İlawa), Goldap (Leh dilinde: Gołdap), Ketsin (Leh dilinde: Ketrzyn), Mragovo (Leh dilinde: Mragowo), Reşel (Leh dilinde: Rezsel), Kruklyanki (Leh dilinde: Kruklanki), Ojis (Orzysz), Elk (Leh dilinde: Elk) ve Mikolayki (Leh dilinde: Mikolajki) yer almaktadır.

Aşağıdaki satırlarda MGY'nin başlıca büyük kentleri kısaca irdelenmiştir:³⁶

³⁶ Mazurlar Göller Yöresi'nin başlıca kentleri yazılırken aşağıdaki kaynaklardan faydalanılmıştır:

- Atasoy, Emin, "Doğru Avrupa Ülke Araştırmaları", Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015
- Kruşelnitskiy, Evgeniy, "Polşa – Tijaşoletnee Sosedstvo", İzdatselskiy Dom "Veçe", Moskova, 2010

4.1. Olştin (Leh dilinde: Olsztyn) Kenti

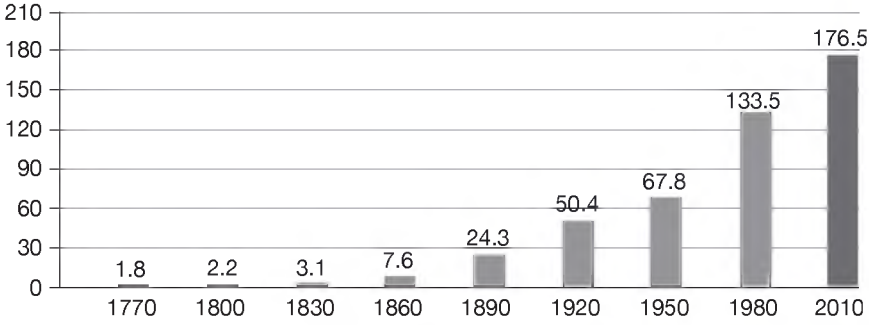
MGY'nin en büyük kenti ve Warminsko-Mazurski ilinin (województwo) idari merkezi olan Olştin kenti 180.000 nüfuslu modern bir kenttir. Olştin kentinde yaşayan insanlar Polonya'nın en şanslı insanları olup ülkenin en ekolojik kentlerinden birinde ikamet etmektedirler. Şehirdeki her vatandaşa 139 m² orman, 3,5 m² park ve yeşil alan ve 43,5 m² tatlı su alanı düşmesi bunu kanıtlamaktadır.

Aslında Olştin hem yaz turizmi hem de kış turizminin gelişmiş olduğu bir turizm merkezidir. Yaz aylarında MGY'yi gezmek isteyen meraklı turistler için Olştin mutlaka ziyaret edilen yerlerin başında gelirken, kış aylarındaki ziyaretçiler için kent, kayak merkezi ve kış sporları için modern alt yapısı ile dikkat çekmektedir. Tarih kitaplarında ilk kez 1334 yılında adı geçen Olştin kenti, çevresindeki 11 göl ve çok sayıda akarsu, orman, plaj ve turistik tesisle Mazurya'nın turizm başkenti sayılır. XIV. yüzyıldan kalma Gotik bir kalede faaliyet gösteren ve resmi açılış tarihi 1945 yılına kadar uzanan Varmin-Mazur Müzesi Olştin kentinin en önemli turizm çekiciliklerinin başında gelir. Bu binada 1516-1521 döneminde ünlü bilim adamı Nikolay Kopernik'in çalışmış olması müzenin önemini daha da arttırmaktadır. Olştin kentinin

- Mihaylov, Valentin, "Traditsionni i Sivremenni Proyavi na Polskata Geopolitiçeska Emantsipatsiya", Regionalni Geopolitiçeski İzsledvaniya, İzdatelska Kışta Steno, Varna, 2009
- Penkova, Tomislava, "Nov Şans za Polşa: Otrajenieto na Vitreşnopolitiçeskite Promeni Vırhu Vıñsnata Politika na Stranata", Geopolitika Geostrategiya, No 5, 2010, Sofya, p. 29-38
- Shlecht, Neil, "Polşa", Putevoditel-Berlitz, İzdatelstvo Flir, Moskova, 2012
- Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtokowicz, Z., "Geografiya Polski", SOP Oswiatolec, 2005, Torun
- Velikov, Veliko, Stoyanova, Milena, Vladeva, Rositsa, "Geografiya na Turizma", İzdatelstvo "MATKOM", Sofya, 2007
- Volski, V. V., Maksakovski, V. P., Lipets, Y. G., "Sotsialno-Ekonomiçeskaya Geografiya Zaru-bejnogo Mira", İzdatelstvo "Drofa", Moskova, 2001
- Yordanov, Dragmir, "Pruskiyat Vapros i Geopolitiçeskite mu İzmereniya", Geopolitika Geost-ategiya, No 6, 2005, Sofya, p. 145-163
- <http://polandinfo.ru/Container/Details/934>
- <http://guide.travel.ru/poland/sites/>
- <http://www.castlesguide.ru/poland/>
- <http://www.polska.ru/>
- <http://biz.poland.su/>
- <http://www.krugosvet.ru/node/38158>
- <http://www.tourister.ru/world/europe/poland>
- <http://tonkosti.ru/>
- <http://putevodim.ru/poland>
- <http://www.votpusk.ru/country>
- <http://mazuria.ru/>
- <http://www.olecko.pl/>

Polonya'nın Varşova, Krakov, Sopot ve Gdansk gibi önemli kentlerle direkt ulaşım bağlantısı olduğu gibi, komşu ülkelerde yer alan Kaliningrad (Rusya), Grodno ve Minsk (Belarus), Lvov (Ukrayna) ve Vilnius (Litvanya) gibi birçok şehirle de kolay ulaşım bağlantısının olması turizm açısından büyük bir avantajdır. 30 Haziran 2010 tarihinde 176 522 kişilik nüfusa sahip olan Olştin'in toplam kentsel alanı 88,3 km² olup, nüfus sıralamasında Polonya'nın 21'inci en büyük kentidir. Varşova dışında Polonya'nın kentleri nüfuslarını arttıramazken son 20 yılda Olştin'in nüfusunun sürekli artması dikkat çekicidir. Olştin kentinde çok sayıda mobilya, kâğıt, tekstil, makina, gıda ve bira fabrikası vardır. Ama kent Polonya'nın en önemli lastik sanayi merkezlerinden biridir.

Grafik: 1770-2010 Döneminde Olştin Kentinde Nüfus Değişimi

Olştin kentini ziyaret eden turistlerin mutlaka aşağıdaki turizm çekiciliklerini görmeleri gerekir:

- Olştin Etnografya Müzesi
- Tarihi Varmin Kalesi (1516-1521 yılları arasında Nikolay Kopernik burada çalışmıştır.)
- Varmin-Mazur Müzesi
- Esk Belediye Binası
- XIV. yüzyıldan kalma Aziz Jacob Gotik Katedrali
- Ukel Gölü'ndeki rekreasyon alanı ve plaj sahası
- Varmin-Mazur Aeroklub
- Olştin Kalesi
- Piskoposluk Sarayı
- Tarihi Olştin Gazete Binası
- Evangelist Kilisesi

- Nikolay Kopernik Heykeli
- Lina Deresi'nde su sporları

Olştin kenti ve çevresinde yer alan başlıca hoteller şunlardır:

- Przystan Hotel&Spa
- Hotel Kur
- Best Western Plus Hotel
- Hotel Pod Zamkiem
- Warminski Hotel
- Hotel Kopernik
- Hotel Wilenski

4.2. Ketsin (Leh dilinde: Ketrzyn) Kenti

MGY'nin en büyük kentlerinden biri olan Ketsin'e 1946 yılında Polonyalı ünlü tarihçi Voytseh Kentshinski'nin adı verilmiştir. İkinci Dünya Savaşı'na kadar Almanların yoğunlukta olduğu kentin adı Rustenberg'miş. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı döneminde kentin çevresi çok sert çatışmalara sahne olmuştur. Örneğin İkinci Dünya Savaşı'nda 1941-1944 döneminde Adolf Hitler'in gizli askeri yönetim merkezlerinden birisi olan Vilçi Shanets (Leh dilinde: Wilczy Szaniec; Rus dilinde: Volçie Logovo) Ketsin kentinin hemen doğusundaki ormanlık alanda yer almıştır. Bugün 29.000 civarında nüfusa sahip olan Ketsin kentinin alanı 10,4 km²'dir.

Ketsin kentini ziyaret eden turistlerin mutlaka aşağıdaki turizm çekiciliklerini ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- Hitler'in İkinci Dünya Savaşı'nda kullandığı Vilçi Shanets (Leh dilinde: Wilczy Szaniec; Rus dilinde: Volçie Logovo) adındaki sığınak.
- Tarihi Gotik Kale
- Eski Mason Locası'nın Binası
- Eski Belediye Binası

4.3. Gijitsko (Leh dilinde: Gizycko) Kenti

MGY'nin en büyük kentlerinden biri olan Gijitsko, Negotsin ve Kisayno göllerini birbirlerine bağlayan dar bir kara şeridinde üzerinde yer almaktadır. 32 000 civarında nüfusa sahip olan şehirde faaliyet gösteren balık konserve fabrikası Polonya'nın en büyük balık tesislerinden biridir. Aslında Gijitsko, Olştin ve Mikolayki kentleri

MGY'nin en çok turist çeken ve yörenin en önemli turizm merkezleridirler. Gijitsko kenti ve çevresinde yaklaşık 100 göl ve çok sayıda orman ve akarsu yer almaktadır. Gijitsko kenti gibi Polonya'da bu denli göllerle iç içe olan çok az kent vardır. Polonya'nın en büyük yedinci gölü olan Negotsin, kentin güneyinde, ülkenin ikinci en büyük gölü olan Mamri, kentin kuzeyinde, Tayti gölü kentin batısında, Voynovsk ve Graevko Gölleri ise kentin doğusunda yer almaktadır. Hatta kent içerisinde Popuvka Mala ve Popuvka Duja Gölleri yer almaktadır. Kente damgasını vuran Gijitskiy (Luçanskiy) kanal 2,13 km. uzunluğunda ve yaklaşık 2 m. derinliğindedir. Bu kanal 1772 yılında faaliyete geçen Mazurya bölgesinde yer alan 8 su kanalından en eskisidir.

Gijitsko kentini ziyaret eden turistlerin mutlaka aşağıdaki turizm çekiciliklerini ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- Gijitsko Evangelist Kilisesi
- Prusya askerlerinin 1844-1856 döneminde inşa ettikleri ve askeri turizm coğrafyası açısından büyük önem taşıyan Boyen Kalesi (Leh dilinde: Twierdza Boyen).
- Gijitskiy (Luçanskiy) kanal üzerinde yer alan ve 1860 yılında inşa edilmiş Tarihi Dönen Köprü
- Aziz Braun Kilisesi
- Tarihi Su Kulesi

4.4. Mikolayki (Leh dilinde: Mikolajki)

Mazurlar Göller Yöresinde Warminsko-Mazurski ilinin (województwo) Mragovski ilçe sınırları içinde yer alan Mikolayki kenti, yaklaşık 4 000 kişilik nüfusa ve 9 km²'lik alana sahiptir. Talti ve Mikolayke Göllerinin kıyısında yer alan bu küçük turistik şehir yelken ve diğer su sporları için Polonya'nın en çok ziyaret edilen merkezlerinden biridir. Kayık sporları ve kayık gezileri için Avrupa'nın en uygun kentlerinin başında gelen Mikolayki, hem tarihsel-kültürel hem de doğal çekicilikleri ile Polonya'nın en gözde tatil kentlerinin başında gelir. Kaliningrad oblastına yakınlığı ve uygun coğrafi konumu sayesinde Mikolayki kenti MGY'nin Rus turistler tarafından en çok ziyaret edilen merkezlerinin başında gelir.

Mikolayki'yi ziyaret eden turistlerin kent yakınında yer alan aşağıdaki turizm çekiciliklerini mutlaka ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- Bilimsel araştırmaların yürütüldüğü, ayrıca 55 000 hektarlık alana yayılan, içinde 17 000 hektarlık göl ve akarsu alanı, 29 000 hektarlık orman alanı ve 18 000 hektarlık koruma alanına sahip Mazur Peyzaj Parkı.

- Pisk Doğal Ormanı
- Beldani Gölü
- Kadzidlove'de yer alan yabani hayvan alanı
- Popelne'deki Zooloji Araştırma İstasyonu
- Ornitoloji Koruma Alanı oluşturan Lukayno Gölü

4.5. Avgustov (Leh dilinde: Augustow) Kenti

Kuzeydoğu Polonya'da Mazurlar Göller Yöresi'nin en doğu kesimlerinde yer alan Avgustov kenti, Belarus ve Litvanya devlet sınırının çok yakınında yer almaktadır. Avgust Su Kanalı üzerindeki şehir, tarihi bir şehir olup kökleri XV. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Kültürel bir kaleydoskop olan kentin tüm sokaklarında Polonya, Litvanya, Rusya ve Almanya'nın kültürel ve mimari etkileri görülebilir. Avgustov kentinde çok sayıda kanal ve su yolu olduğundan dolayı "Polonya'nın Venedik'i" olarak adlandırılır. Netta Irmağı ve Bebjan Ormanı yakınındaki kent temiz havası, sessiz ve yeşil doğası, tertemiz göl ve akarsuları ile hem yerli hem de yabancı turistlerin dikkatini çekmiştir.

Belarus, Rusya ve Litvanya'dan gelen yabancı turistler için Doğu Mazurya Bölgesi'nin adeta giriş kapısı özelliğini taşıyan Avgustov kenti adını Avgust Su Kanalı'ndan almıştır. XIX. yüzyılın başında inşa edilmeye başlayan kanalın toplam uzunluğu 102 km. olup, bunun 80 km'si Polonya topraklarında ve 22 km'si de Belarus topraklarında yer almaktadır. 1953 yılından beri gemi ulaşımına açık olan Avgust Kanalı kentin en önemli turizm simgesidir. Bugün mevsimlik hizmet veren turistik gemilerle Avgust Kanalı'nda her yıl binlerce turist rahat bir su yolculuğu yapmakta ve farklı doğal güzellikleri görme fırsatı bulmaktadır.

1993 yılında tatil kenti unvanını alan Avgustov'u ziyaret eden turistlerin mutlaka aşağıdaki turizm çekiciliklerini ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- 1726 yılında inşa edilmiş Meryem Ana Manastır Kompleksi
- Tarihi Postane Binası
- Avgust Su Kanalı
- Avgustov Kent Müzesi
- Meryem Ana Kilisesi
- Beloe Gölü
- Avgust Ormanı
- Bebjan Milli Parkı
- Vigerski Milli Parkı

4.6. Mrongovo (Leh dilinde: Mragowo) Kenti

Kuzeydoğu Polonya'da Mazurlar Göller Yöresi'nde yer alan Mrongovo kenti, Mragovski ilçesinin idari merkezidir. İkinci Dünya Savaşı bitiminden sonra tüm Alman kentlerinde olduğu gibi 1945 yılında Zensburg kentinin de adı değişmiş ve Mrongovo olmuştur. Bugünkü Mrongovo kenti XIX. yüzyılda yaşayan ünlü Polonyalı bilim uzmanı Kshishtof Mrongoviush'un adını taşımaktadır. Ços gölü, tarihi taş evler, eğlence ve folk müziğin adresi Mronoville, kent müzesi, Azis Voytseh Katolik Kilisesi ve tarihi belediye binası yerleşmeye turistik bir kimlik katmaktadır. Mrongovo kentinde sık sık kültürel faaliyetler, konserler, spor yarışmaları ve farklı festivallerin düzenlenmesinden dolayı "Festivaller Şehri" olarak bilinir. Çingene geceleri, folk müziği ve caz müziği festivalleri burada düzenlenen festivallerin başında gelir.

Mrongovo kentini ziyaret eden turistlerin kent içinde veya çevresinde yer alan aşağıdaki turizm çekiciliklerini mutlaka ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- Bilim uzmanı Kshishtof Mrongoviush'un Anıtı
- Aşıkların gölü: Ços Gölü,
- Mrongovo Tarihi Taş Evleri
- Mrongovo Kent Müzesi
- Azis Voytseh Katolik Kilisesi
- 1824 yılından kalma tarihi belediye binası
- Gerçek adı Karol Józef Wojtyła olan Katolik lider Papa II. Jean Paul'un anıtı
- Eski Yahudi Sinagogu olan bugünkü Kent Ortodoks Kilisesi
- 1898 yılında yapılmış Adalet Sarayı Binası
- Eğlence ve folk müziğin adresi Mronoville
- Dayne Deresi'nde meşhur kayık turları
- 2012 yılında hizmete giren 5 300 kişilik yeni festival amfitiyatrosu.
- Mrongovo Marinası
- Tarihi askeri kışlalar

4.7. Ostruda (Leh dilinde: Ostróda) Kenti

Warminsko-Mazurski ilinin (województwo) en büyük kentlerinden biri olan Ostruda, aynı adı taşıyan ilçenin idari merkezidir. Kuzeydoğu Polonya'da Mazurlar Göller Yöresi'nin batı kesimlerinde yer alan Ostrodzki ilçe sınırları içinde yer alan kent 14,15 km²'lik alana ve yaklaşık 35 000 kişilik nüfusa sahiptir. Kent içinde ve çevresinde yer alan 8 doğal koruma alanı, 12 Gotik kale ve kentin içindeki 5 göl ve

2 büyük park alanı şehrin turistik önemini arttırmaktadır. Kentin içinde yer alan İlavsk Göl Sahası ile Dilevsk Tepesi doğal güzellikleri ile dikkat çekmektedirler.

Ostruda kenti Mazurya Bölgesi'nin incisi olarak bilinir. Ostruda kentini ziyaret eden turistlerin kent içinde veya çevresinde yer alan aşağıdaki turizm çekiciliklerini mutlaka ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- Ostruda Kalesi
- Ostruda Amfitiyatrosu
- Ostruda'daki Azis Dominik Kilisesi
- Ostruda'daki meşhur Mitskeviç Sokağı
- XIV. yüzyıldan kalma Meryem Ana Gotik Kilisesi
- Grünvald Savaş Meydanı³⁷
- Ostruda-Elblong Su Kanalı
- Drvetske Gölü
- Drvetske Irmağı³⁸ Koruma Alanı
- Tabor Çam Ormanları³⁹ (Taborskie Sosni) Koruma Alanı
- İlavsk Göl Sahası
- Dilevsk Tepesi

4.8. Shtitno (Leh dilinde: Szczytno) Kenti

Warminsko-Mazurski ilinin (województwo) en büyük kentlerinden biri olan Shtitno kenti aynı adı taşıyan ilçenin idari merkezidir. Olştin ve Mrongovo gölleri arasında yer alan kentin toplam alanı 10 km² ve nüfusu da 26 000 civarındadır. Kent merkezine sadece 7 km. uzaklıkta Shtitno-Shşman uluslararası havaalanı (Leh dilinde: Port Lotniczy Szczytno-Szymany) yer almaktadır. Bu nedenle yurtdışından

³⁷ 15 Temmuz 1410 tarihinde meşhur Grünvald Savaşı'nda Polonya ve Litvanya askerlerinden oluşan birleşik ordu Vladislav aylo önderliğinde Haçlı Ordusu'nu büyük yenilgiye uğratmıştır.

³⁸ Drvetske Irmağı Koruma Alanı (Leh dilinde: Rezerwat Przyrody "Rzeka Drweca") olarak bilinir. Drvetske Irmağı Koruma Alanı Polonya sınırları içindeki en uzun ihtiyoloji koruma alanıdır. Bilindiği gibi ihtiyoloji ya da balık bilimi, zoolojinin balıklarla ilgilenen alt dalıdır. Kemikli balıklar (Osteichthyes), köpekbalığı gibi kıkırdaklı balıklar (Chondrichthyes) ve çenesiz balıklar (Agnatha) ilgi alanıdır. Drvetske Irmağı Koruma Alanı doğal ve temiz ırmakları ve yüzlerce balık türü ile hem bilim uzmanlarının hem de meraklı turistlerin MGY'nin sık sık ziyaret ettikleri yerlerinden biridir. Bakınız: <http://www.hotelmasureia.pl/ru/surrounding/>

³⁹ Tabor Çam Ormanları Koruma Alanı (Leh dilinde: Rezerwat Przyrody "Sosna Taborska") yaşları 200 yıldan fazla olan Tabor Çam Ağaçları ile meşhur olduğundan dolayı "Taborskoya Sosna" Rezerv Alanı olarak da bilinir. Bakınız: <http://www.hotelmasureia.pl/ru/surrounding/>

Mazurya Bölgesi'ne gelen yabancı turistler için Shtitno kenti bir giriş kapısı rolü üstlenmektedir. 1723 yılında resmi olarak kent ilan edilen Shtitno, 1818 yılında ise ilçe merkezi olmuştur. Kule şeklindeki tarihi belediye binası ve Mazurya Müzesi kentin en önemli turizm çekicilikleridir.

Shtitno kentini ziyaret eden turistlerin kent içinde veya çevresinde yer alan aşağıdaki turizm çekiciliklerini mutlaka ziyaret etmeleri gerekmektedir:

- Kule şeklindeki tarihi belediye binası
- 1718 yılında inşa edilmiş Tarihi Lutheran Kilisesi
- 1370 yılından kalma Orta Çağ Kalesinin Kalıntıları
- Meşhur Kral Yolu ve Pazar Sokağı
- Mazurya Müzesi
- Rus askerlerin toplu mezarı
- Yahudi Mezarlığı
- Protestan Mezarlığı
- 1892 yılından kalma postane binası
- Henri Senkeviç Anıtı

4.9. Oletsko (Leh dilinde: Olecko) Kenti

Kuzeydoğu Polonya'da Mazurlar Göller Yöresi'nin en doğu kesimlerinde yer alan Oletsko kenti, deniz seviyesinden 153 m. yüksekliği, 13 km²'lik alanı ve 16 000 nüfusuyla küçük ve şirin bir şehirdir. Avgust, Elk, Goldap ve Suvalki gibi bölgenin önemli ve büyük kentlerine olan uzaklığı neredeyse aynı olup yaklaşık 30 km. olmasından dolayı merkezi bir yerleşme konumunda yer alıp bölgedeki turizm yolculukları için ideal bir çıkış kapısıdır. Suvalki ve Mazurlar yöreleri arasında yer alan bu küçük kentin çevresi düz ve tepelik araziler, göl ve ormanlık araziler, dördüncü jeolojik zamandan kalmış buzul aşındırma izleri ile kaplıdır. Büyük Oletsko Gölü (Leh dilinde: Olecko Wielkie) kıyısında yer alan kentin Litovca adı Alecka Almanca adı ise Treuburg'tur. Alman kültür izlerini taşıyan kentin adı 1928 yılına kadar Marggrabowa'dır.

4.10. Nidzitsa (Leh dilinde: Nidzica) Kenti

Kuzeydoğu Polonya'da Mazurlar Göller Yöresi'nin en doğu kesimlerinde yer alan Nidzitsa kenti, 7 km²'lik alanı ve 15.000 nüfusuyla Oletsko ölçeğinde bir küçük şehirdir. Kent ormanlarla ve göllerle çevreli olup, şehir yakınındaki Nidzitsa Gotik Kalesi kentin en önemli turizm çekiciliklerinin başında gelir. Ayrıca kentin 2 km.

güneyinde yer alan Tatar Taşı (Tatarskiy Kamen) 19 m'lik çapıyla turistlerin dikkatini çeken bir başka ilginç yerdir. Nidzitsa kenti yakınlarında yer alan “Lin Kaynakları Koruma Alanı” yöresi, doğal güzellikleriyle mutlaka görülmesi gereken yerlerin başında gelir.

4.11. Lidzbark Varminski (Leh dilinde: Lidzbark Warmiński) Kenti

1240 yılında kurulmuş olan Lidzbark Varminski, XIV. yüzyılın ortalarından XIX. yüzyılın başına kadar Varmin bölgesinin başkenti olup, çok eski ve tarihi bir şehirdir. XIV. yüzyılın sonunda kentin ünlü kalesi bitirilmiş ve hizmete açılmıştır. 1309 yılında şehir statüsünü almış, 1772 yılında ise Prusya'nın egemenliği altına girmiştir. Eski Doğu Prusya'da Lina Irmağı'nın kıyısında yer alan bugünkü kent 6 000 nüfuslu küçük ama turizm açısından önem taşıyan bir yerleşmedir. Polonyalılar Lidzbark Varminski yerleşmesine “ünlülerin kenti” adını vermişlerdir, çünkü farklı dönemlerde şehirde Nikolay Kopernik, Lukaş Vaçenrod, İgnats Krasitskiy, Tadueş Ploskiy, Zbigneve Mikoleyko ve Bogdan Boruseviç gibi ünlüler yaşamıştır. Heilsberg Kalesi, akuapark “Termi Varminski”, Galin Saray Kompleksi ve Hotel Krasitski bu kentin en önemli turizm çekicilikleridir.

5. Mazurlar Göller Yöresi'nin Başlıca Turizm Çekicilikleri

5.1. Mazurlar Göller Yöresinin Doğal Turizm Çekicilikleri

Daha önce de belirttiğimiz gibi, doğal orman alanları, temiz göl ve akarsular, milli parklar ve koruma altındaki biyosfer alanları Mazurlar Göller Yöresi'nin en önemli doğal zenginlikleri olup hem yurtiçi turizmin, hem de yurtdışı turizmin başlıca kaynaklarıdır. Aşağıdaki satırlarda Mazurlar Göller Yöresi'nin en önemli koruma bölgeleri, milli parkları ve gölleri sıralanmıştır.

BAŞLICA MİLLİ PARKLAR VE KORUMA BÖLGELERİ

- Mazur Milli Parkı
- Bebjan Milli Parkı
- Viger Milli Parkı
- Pissk Doğal Ormanı
- Avgustov Doğal Ormanı
- Boretst Doğal Ormanı
- Lin Kaynakları Koruma Alanı
- Popelne'deki Zooloji Araştırma İstasyonu

- Ornitoloji Koruma Alanı oluşturan Lukayno Gölü
- Avgust Ormanı
- Drventske Irmağı Koruma Alanı
- Tabor Çam Ormanları Koruma Alanı

BAŞLICA GÖLLER

- Ezerak
- Mamri
- Negotsin
- Nidzke
- Elksk
- Ros
- Beldani
- Drventske
- Büyük Selment
- Talti
- Beloe
- İlavsk

5.2. Mazurlar Göller Yöresi'nin Beşeri Turizm Çekicilikleri

Mazurlar Göller Yöresi doğal güzelliklerinin yanı sıra zengin tarihsel-kültürel kaynaklarıyla, tarihi kaleleriyle, orta çağ saraylarıyla, ilginç mimariye sahip kilisele-riyle ve çok sayıda inanç merkeziyle de yerli ve yabancı turistlerin dikkatini çekmek-tedir. Yörede yer alan çok sayıda müze, su kanalı, savaş meydanı, tarihsel anıtlar ve köprüler turistlerin dikkatini çeken diğer beşeri çekicilikler arasında yer almaktadır. Aşağıdaki satırlarda Mazurlar Göller Yöresi'nin en önemli tarihi kaleleri, kilise ve inanç merkezleri, orta çağ sarayları, beşeri turizm çekicilikleri ve turistik yerleşmeleri sıralanmıştır.

BAŞLICA TARİHİ KALELER

- Boyen Kalesi
- Rin Kalesi
- Olştin Kalesi
- Ostruda Kalesi

- Paslenk Kalesi
- Shimbark Kalesi
- Heilsberg Kalesi

BAŞLICA TARİHİ KİLİSELER VE İNANÇ MERKEZLERİ

- Elksk Katolik Kilisesi (Leh Dilinde: Katedra św. Wojciecha w Elku)
- Azis Iyon Kilisesi
- Elksk Katolik Kilisesi (Leh Dilinde: Katedra św. Wojciecha w Elku)
- Voynovski-Uspenski Manastırı
- Ostruda Meryem Ana Gotik Kilisesi.
- Ołştin kentindeki Aziz Jakup Gotik Katedralı
- Gijitsko Evangelist Kilisesi
- Aziz Braun Kilisesi
- Avgust kenti Meryem Ana Kilisesi
- Mrongovo kentindeki Azis Voytseh Katolk Kilisesi,
- Ostruda'daki Azis Dominik Kilisesi.
- Shtitno kentindeki Tarihi Lutheran Kilisesi

BAŞLICA TARİHİ ORTAÇAĞ SARAYLARI

- Voysheh Sarayı
- Benyashe Sarayı
- Sople Sarayı
- Klonovo Sarayı
- David Sarayı
- Patsultovo Sarayı
- Timave Sarayı
- Ponari Sarayı

BAŞLICA BEŞERİ VE KÜLTÜREL YAPITLAR

- Shtitno kentindeki Mazurya Müzesi
- Ołştin Etnografya Müzesi
- Golembeski Otel Kompleksi
- Avgust Su Kanalı

- Ostruda-Elblong Su Kanalı
- Tarihi Bardun Köyü Evleri
- Tarihi Plihta Köyü Evleri
- Tarihi Besal Köyü Evleri
- Varmin-Mazur Müzesi
- Gijitskiy kanal üzerinde yer alan Tarihi Dönen Köprü
- 1726 yılında inşa edilmiş Meryem Ana Manastır Kompleksi
- Avgustov Kent Müzesi
- Mrongovo Tarihi Taş Evler
- Mrongovo Kent Müzesi
- Ostruda Amfitiyatrosu
- Ostruda'daki meşhur Mitskeviç Sokağı
- Grünvald Savaş Meydanı
- Lidzbark Varminski kentindeki Akupark "Termi Varminski"
- Lidzbark Varminski kentindeki Hotel Krasitski

BAŞLICA TURİSTİK YERLEŞMELER

Gijitsko (Leh dilinde: Gizycko),

Vengojevo (Leh dilinde: Vegorzewo),

Ketsin (Leh dilinde: Ketrzyn),

Mragovo (Leh dilinde: Mragowo),

Reşel (Leh dilinde: Rezsel),

Kruklyanki (Leh dilinde: Kruklanki),

Ojis (Leh dilinde: Orzysz),

Elk (Leh dilinde: Elk)

Mikolayki (Leh dilinde: Mikolajki)

Rin (Leh dilinde: Ryn),

Piş (Leh dilinde: Pisz),

İlava (Leh dilinde: İlawa)

Goldap (Leh dilinde: Goldap)

Shtitno (Leh dilinde: Szczytno)

KAYNAKLAR

- Alkan Özcan, Sevinç, “Rusya ve Polonya’da Din, Kimlik, Siyaset”, Küre Yayınları, İstanbul, 2012
- Arık, Sabire, “Kuruluştan XVII. Yüzyıla Polonya Tarihi”, KÖKSAY Yayınları, Ankara, 2010
- Atasoy, Emin, “Doğu Avrupa Ülke Araştırmaları”, Sentez Yayıncılık, Bursa, 2015
- Atasoy, Emin, “Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası”, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 2003
- Atasoy, Emin, “Demografi Yazıları”, MKM Yayınları, Bursa, 2013
- Barreau, Jean-Cloude, Bigot, Guillaume, “Geografiya na Sveta”, İzdatelstvo “Riva”, Sofya, 2008
- Bayır, Özgür Erler, “Polonya Dış Politikasında Atlantikçilik Avrupalılık İkilemi”, Derin Yayınları, İstanbul, 2013
- Doykov, Vasil – Dermedjiev, Atanas, “Evropa- Stopanska Geografiya”, İzdatelstvo “Parnas”, Sofiya
- Herbener, Sabina – Elvers, Rayner, “Polşa”, Russkiy Gid “Poliglot”, İzdatelstvo “Ayaks-Press”, Moskova, 2013
- Kadıoğlu, Muhsin, “Polonya’da Türk İzleri”, Postiga Yayınları: 38, İstanbul, 2011
- Kırpa, Svetlana – Novik, Tatyana – Kolomiycuk, Marina, “Polşa-Putevoditel”, Oranjeviy Gid, İzdatelstvo “Eksmo”, Moskova, 2014
- Kolektiv Yazarlar, “Uzak Komşu Yakın Anılar, Türkiye-Polonya İlişkilerin 600 Yılı”, Sabancı Müzesi Yayınevi, İstanbul, 2014
- Konwicki, Tadeusz, “Polonyalı Olmak”, Çeviri: Tacizer Belge, İletişim Yayınları, İstanbul, 1990
- Kowalik, Tadeusz, “Dayanışmadan İhanete Polonya’da Kapitalizmin Restorasyonu”, Çeviri: Barış Baysal, Notabene Yayınları, Ankara, 2013
- Kruşelnitskiy, Evgeniy, “Polşa – Tıjşaçoletnee Sosedstvo”, İzdatelskiy Dom “Veçe”, Moskova, 2010
- Mihaylov, Valentin, “Traditsionni i Sivremenni Proyavi na Polskata Geopolitiçeska Emantsipatsiya”, Regionalni Geopolitiçeski İzsledvaniya, İzdatelska Kışta Steno, Varna, 2009
- Mladenov, Ç. & Vladev, İ. “Geografiya na Strani ot Evropejskiya Sayuz”, Universitetsko İzdatelstvo “Episkop Konstantin Preslavski”, Şumen, 2005
- Özgüç, Nazmiye “Turizm Coğrafyası. Özellikler ve Bölgeler”, Çantay Yayınları, İstanbul, 2011
- Penkova, Tomislava, “Nov Şans za Polşa: Otrajenieto na Vitreşnopolitiçeskite Promeni Virhu Vınşnata Politika na Stranata”, Geopolitika Geostrategiya, No 5, 2010, Sofya, p. 29-38
- Shlecht, Neil, “Polşa”, Putevoditel-Berlitz, İzdatelstvo Flir, Moskova, 2012
- Şevtsov, Yuriy, “Noviyat Polski Natsionalizam”, Geopolitika Geostrategiya, No 6, 2005, Sofya, p. 60-63
- Tarnacka, T. K., Wnuk, G., Wojtokowicz, Z., “Geografiya Polski”, SOP Oswiatolec, 2005, Torun

- Velikov, Veliko, Stoyanova, Milena, Vladeva, Rositsa, "Geografiya na Turizma", İzdatelstvo "MATKOM", Sofya, 2007
- Volski, V. V., Maksakovski, V. P., Lipets, Y. G., "Sotsialno-Ekonomiçeskaya Geografiya Zarubejnogo Mira", İzdatelstvo "Drofa", Moskova, 2001
- Yordanov, Dragmir, "Pruskiyat Vapros i Geopolitiçeskite mu İzmereniya", Geopolitika Geostrategiya, No 6, 2005, Sofya, p. 145-163

Elektronik Kaynaklar

- <http://polandinfo.ru/Container/Details/934>
- <http://guide.travel.ru/poland/sites/>
- <http://www.castlesguide.ru/poland/>
- <http://www.polska.ru/>
- <http://biz.poland.su/>
- http://www.200stran.ru/country_item167.html
- <http://poland4u.ru/government.html>
- <http://slawianie.narod.ru/str/strana/pl.html>
- <http://umpa.ru/country-poland>
- <http://www.krugosvet.ru/node/38158>
- <http://www.tourister.ru/world/europe/poland>
- <http://www.poland.travel/ru/informatsiya-o-polshe/geografiya>
- <http://polandinfo.ru/Container/Details/933>
- http://www.warszawa.ru/poland_geography.html
- <http://www.stambul.msz.gov.pl/tr/>
- http://www.fto.org.tr/yayinlar_basamak3.aspx?yayin2=34
- <http://www.polonyadan.com/polonya-hakkinda-2/>
- <http://www.polonyarehberi.com/polonya-ulke-raporu>
- <http://www.ibp.gov.tr/pg/section-pg-ulke.cfm?id=7C9CB2804B948E#raporlar>
- <http://www.polonyakonsoloslugu.com/polonya-hakkinda-bilgi/>
- <http://www.polonyam.com/>
- http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/poland/index_bg.htm
- http://www.warszawa.ru/poland_geography.html
- <http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disiliskiler/ulkeler/ulke-detay/Polonya/>
- <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>
- <http://polshi.net.ru/index.php/2012-08-02-09-55-19>
- http://visavis-tour.narod.ru/poland_mazury.htm
- <http://color-travel.net/mazurskie-ozera-polsha.html>
- <http://voda.molodostivivat.ru/ozera-i-reki/dlinnye-reki-polshi.html>
- <http://dic.academic.ru>

<http://www.landmarkers.ru/sec9/pos2345.php>
<http://tonkosti.ru/>
<http://justtravel.com.ua/kurortyi/polsha->
<http://our-travels.info/ost/Stat/015/index.php>
<http://deartravel.ru/5798-ozera-polshi.html>
<http://www.hotelpalmabg.com/?p=941>
http://www.openarium.ru/Польша/Варминско-Мазурское_воеводство/
<http://myreferat.net/referats/951/9125>
<http://www.sofia.msz.gov.pl/>
<http://www.mazurycudnaturity.org>
<http://geo.poland.su>
<http://jezioro.com.pl/jeziora/jezioro.html?id=673>
<http://www.mikolajki.ru>
<http://www.pojezierza.eu/index.php/ru/>
<http://www.castle.lv/teuton/rastenburg.html>
<http://www.rech-pospolita.ru/suvalshchina-na-samom-pograniche.html>